

Warmtetransitievisie

Inwonerspanel Den Helder



COLOFON

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 308 48 00
www.ioresearch.nl

Rapportnummer

2021/181

Datum

Juni 2021

Opdrachtgever

Gemeente Den Helder

Auteurs:

Wietse van Engeland
Liselot Marée



Introductie

Aanleiding

Het Rijk heeft als doel dat in 2050 alle woningen en gebouwen aardgasvrij zijn gemaakt. Gemeenten hebben hierin een belangrijke rol. Om die rol goed te kunnen spelen wil de gemeente Den Helder meer weten over de huidige situatie en opinie van haar inwoners met betrekking tot energiebesparing en warmtetransitie.

Methode

De meeste deelnemers aan het onderzoek zijn afkomstig uit het Inwonerspanel van Den Helder. Het panel bestaat uit 909 panelleden. Dit zijn inwoners van de gemeente Den Helder die zich hebben aangemeld voor deelname aan online onderzoeken van de gemeente. De panelleden zijn via e-mail uitgenodigd om deel te nemen aan dit onderzoek. Er is één herinneringsmail gestuurd. De vragenlijst kon worden ingevuld van 28 april tot en met 9 mei 2021. Daarnaast zijn de vragenlijsten ook verspreid via een aparte link die de gemeente aanbood. Via deze link namen 142 inwoners deel.

Analyse

Op de data is een weging toegepast naar leeftijd en geslacht. Dit betekent dat de verhoudingen naar leeftijd en geslacht zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verhoudingen in de bevolking van Den Helder. Groepen die ondervertegenwoordigd zijn, krijgen een groter gewicht, terwijl oververtegenwoordigde groepen een kleiner gewicht krijgen. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor de gehele gemeente Den Helder, wat betreft deze achtergrondkenmerken.

Indien de percentages niet optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen.

Respons

Voor dit onderzoek zijn alle 909 panelleden uitgenodigd. 572 leden hebben de vragenlijst ingevuld, dit is een respons van 63 procent. Dat is ruim voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Daarnaast namen 142 inwoners deel aan het onderzoek via een eigen link van de gemeente, waarmee het totaal aantal respondenten op 714 uitkomt.

Tabel 1: respons naar leeftijd

Leeftijdsgroep	Aantal	%
18 t/m 34 jaar	54	8%
35 t/m 49 jaar	121	17%
50 t/m 64 jaar	241	34%
65 jaar en ouder	265	37%
onbekend	33	5%
Totaal	714	100%

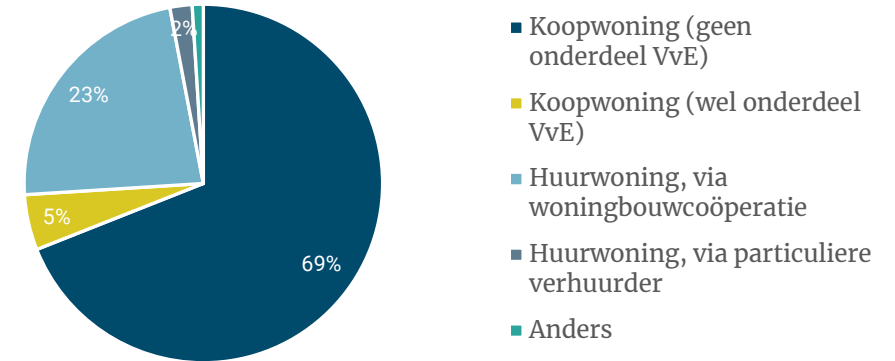


Context 'uw woning'

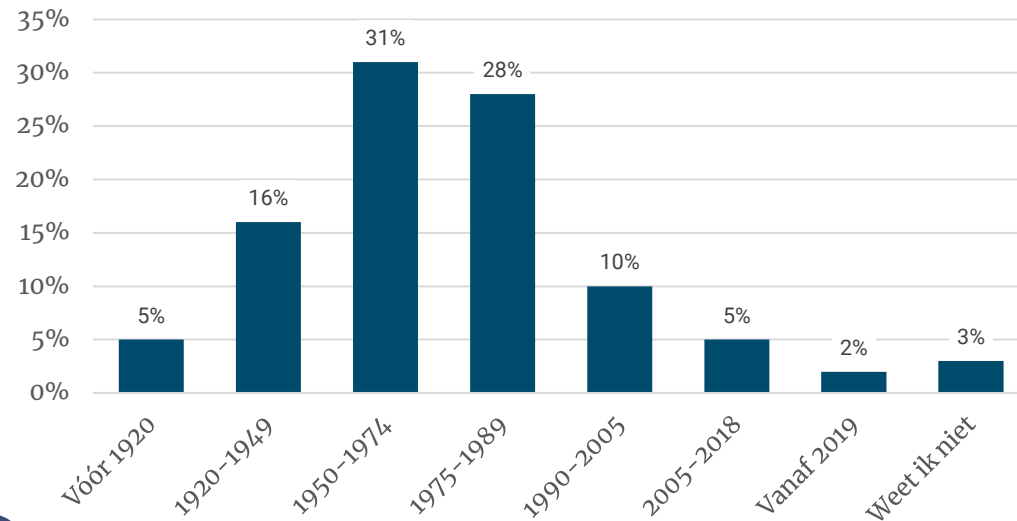


- Zeven op de tien respondenten van Den Helder woont in een particuliere koopwoning (69%).
- Een groot deel van de woningen, namelijk zes op de tien (59%), zijn gebouwd tussen 1950 en 1989.
- Van de woningen in Den Helder heeft twintig procent een redelijk laag energieverbruik, namelijk energielabel C. Veertien procent van de woningen heeft een redelijk tot zeer hoog energieverbruik, labels E tot en met F. 27 procent van de inwoners weet het energielabel van hun woning niet te benoemen.

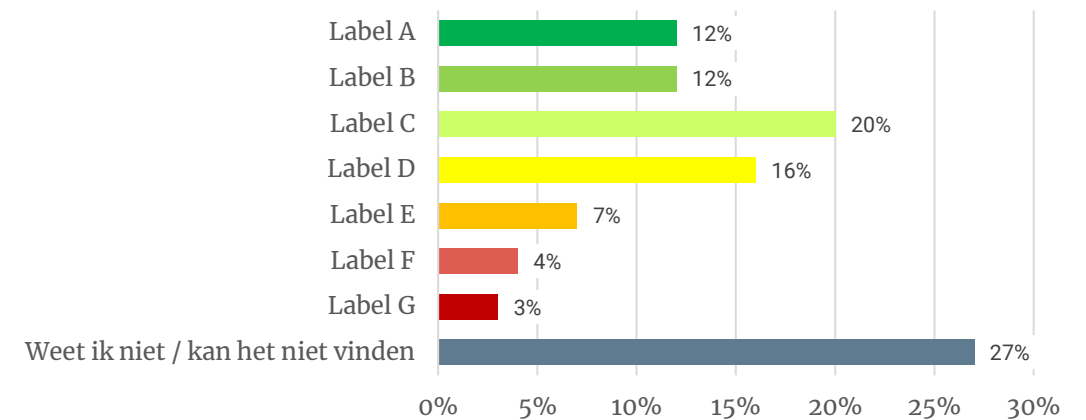
Figuur 1 – Hoe woont u?



Figuur 2 – Wat is het bouwjaar van uw woning?



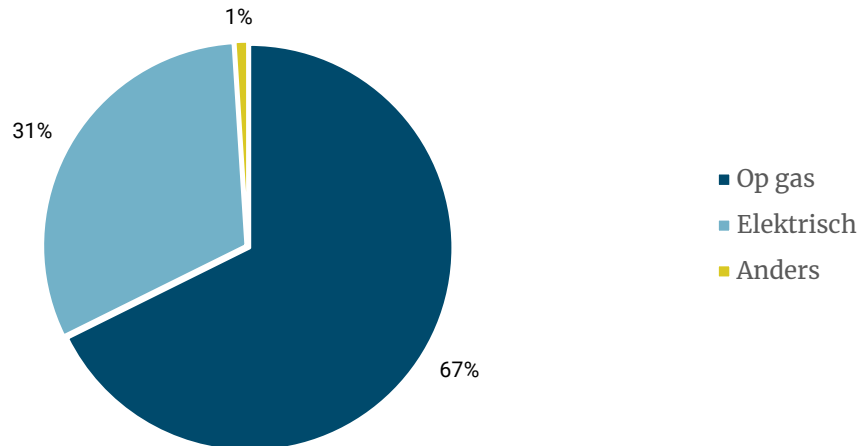
Figuur 3 – Wat is het energielabel van uw woning?



Huidige wijze energie (1)

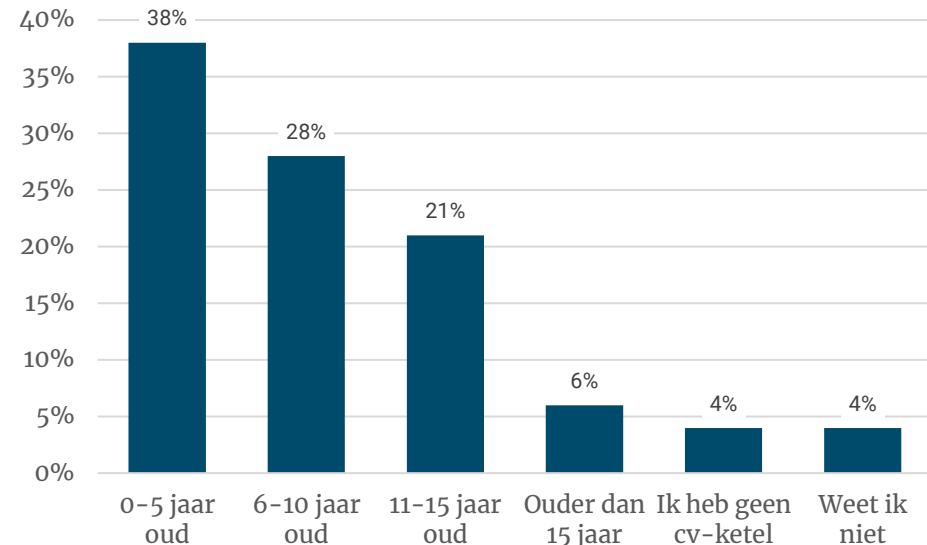
- Twee derde van de Heldenaren kook momenteel op gas, een derde kookt elektrisch.
- Hoe nieuwer het huis, hoe vaker het een huis betreft waar er elektrisch gekookt wordt. Van de woningen gebouwd vóór 1950, kookt 17 procent elektrisch. De woningen gebouwd ná 2019 kookt juist 17 procent op gas. Laatstgenoemde woningen krijgen vaker het energielabel A.

Figuur 4 – Hoe kookt u momenteel?



- Bijna vier op de tien cv-ketels is afgelopen vijf jaar geïnstalleerd. Zes procent van de cv-ketels is ouder dan vijftien jaar.
- Vier procent van de inwoners heeft geen cv-ketel.
- In koopwoningen zijn jongere cv-ketels te vinden, in vergelijking met huurwoningen. Van de particuliere koopwoningen heeft 41 procent een cv-ketel geplaatst minder dan vijf jaar geleden.

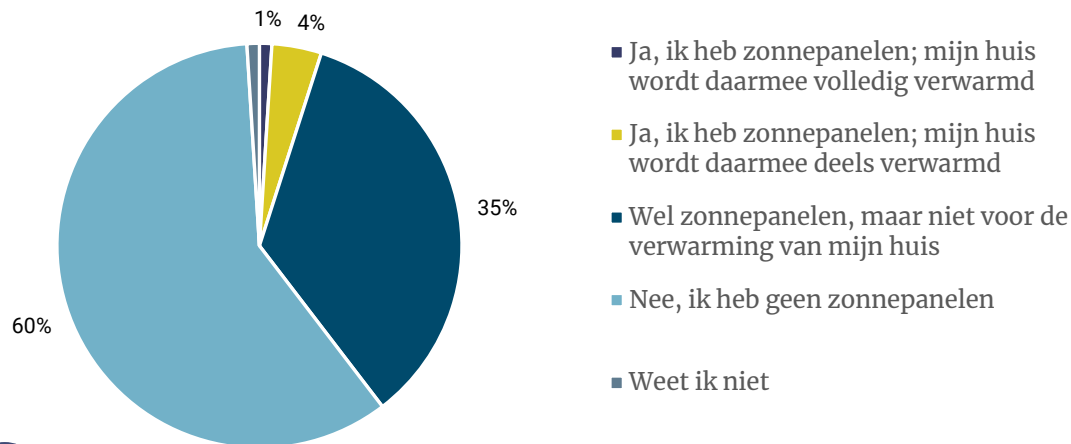
Figuur 5 – Hoe oud is uw cv-ketel?



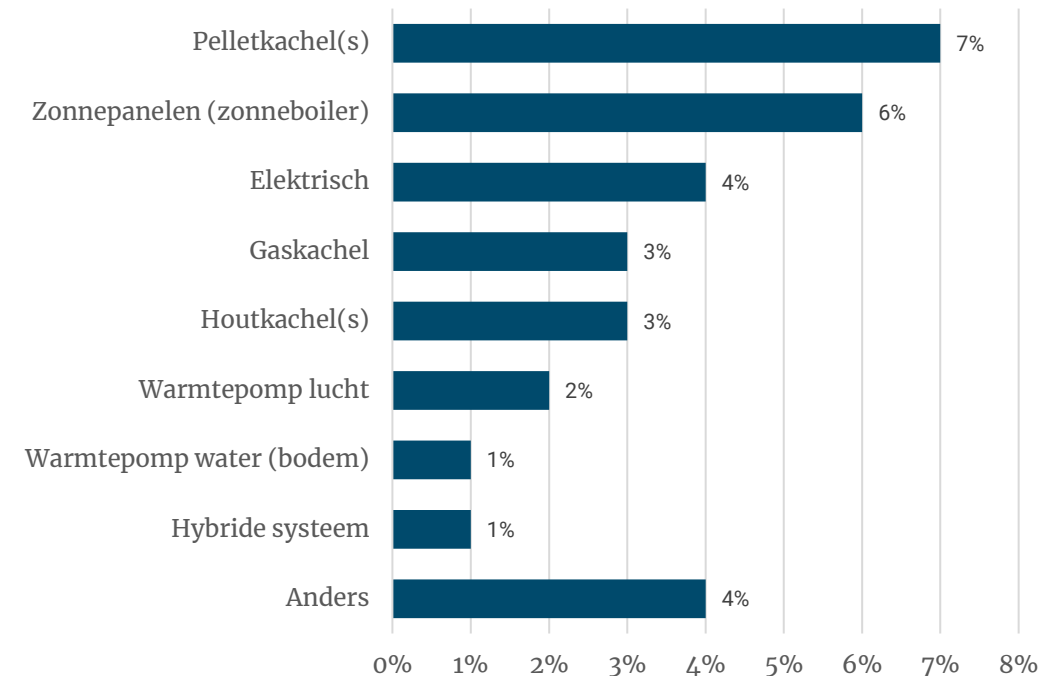
Huidige wijze energie (2)

- Zes op de tien personen heeft geen zonnepanelen. Van degenen die dit wel heeft, wordt het grootste gedeelte niet gebruikt voor de verwarming van het huis. Vijf procent van alle inwoners gebruikt de zonnepanelen wel voor verwarming, waarvan slechts één procent van de huizen volledig wordt verwarmd met gebruik van zonnepanelen.
- Ruim negen op de tien inwoners verwarmen hun huis met gas (94%). Een andere manier om het huis te verwarmen in Den Helder is via pelletkachels (7%), zonnepanelen (6%) of elektrisch (4%).

Figuur 6 – Heeft u zonnepanelen?



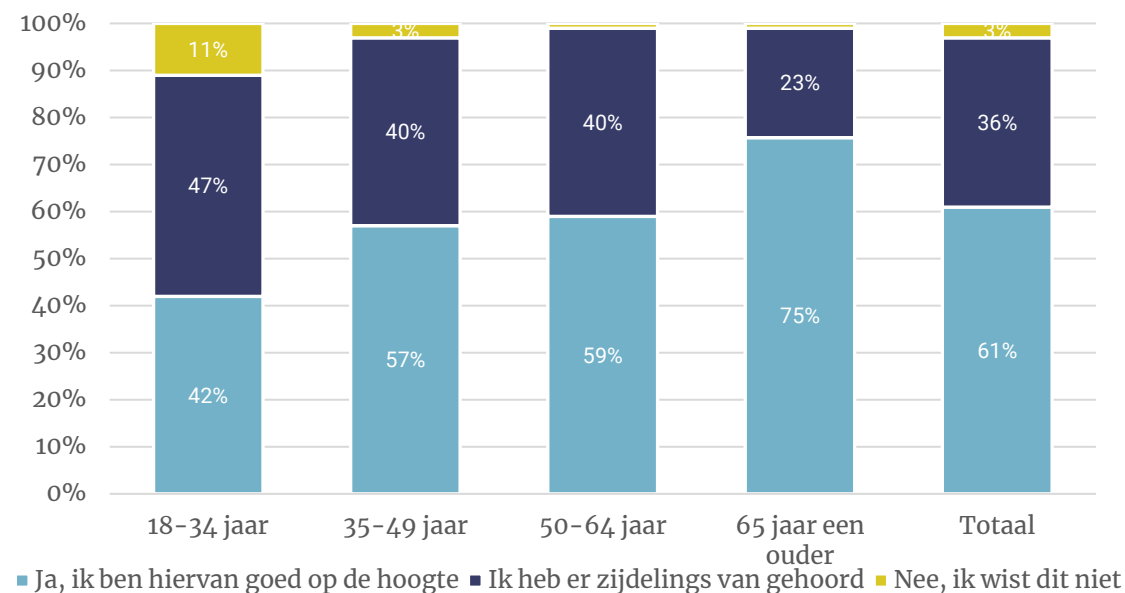
Figuur 7 – Hoe wordt uw huis momenteel verwarmd?
Uitgezonderd gas(cv)-verwarming (94%)



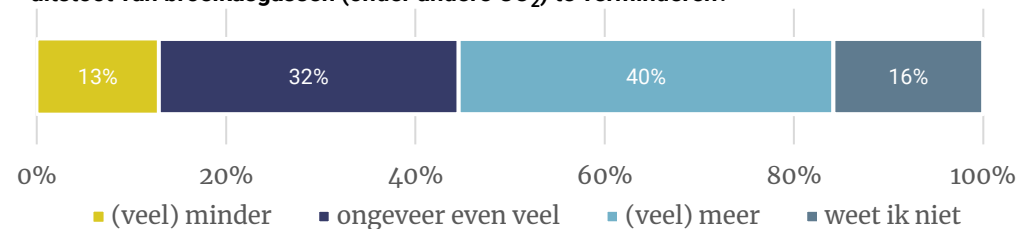
Over aardgasvrij wonen

- Aan de inwoners van Den Helder is gevraagd of zij bekend zijn met de warmtetransitie-plannen van de Nederlandse overheid. Zes op de tien inwoners is hier goed van op de hoogte, ruim een derde heeft dit wel eens gehoord en drie procent wist dit niet. Het zijn beduidend vaker inwoners uit de jongste leeftijdsgroep (18-34 jaar) die hier niet vanaf weten.
- Vier op de tien inwoners antwoord met (veel) meer, als wordt gevraagd hoeveel de gemeente Den Helder moet doen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Een achtste van de inwoners vindt dat de gemeente (veel) minder moet doen.

Figuur 8 – Wist u dat de regering heeft besloten dat Nederlandse huishoudens van het gas af moeten?



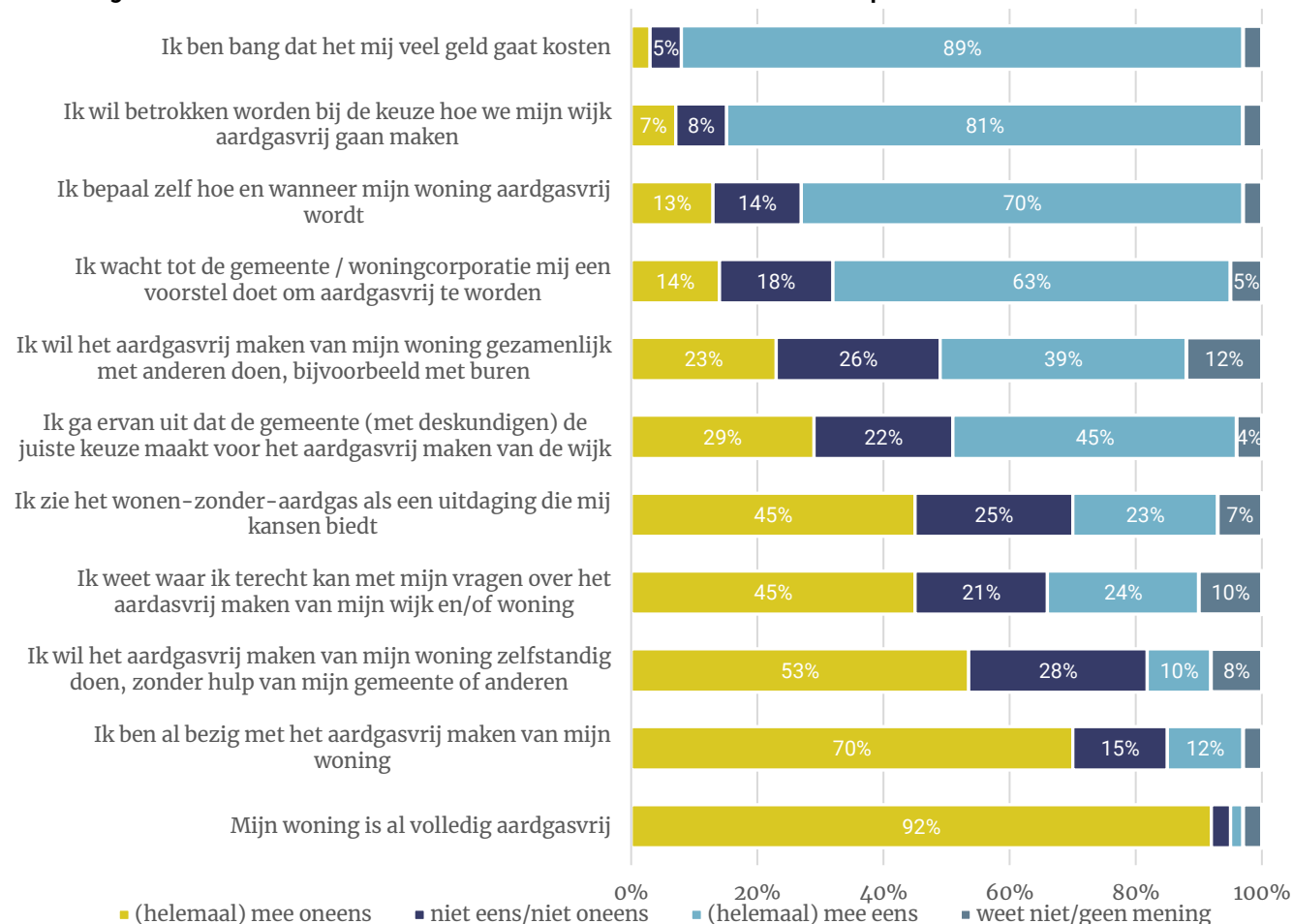
Figuur 9 - Vindt u dat de gemeente Den Helder meer, minder of ongeveer evenveel moet doen om de uitstoot van broeikasgassen (onder andere CO₂) te verminderen?



Opinie aardgasvrij wonen

- Figuur 10 toont de meningen van Heldenaren die zij gaven op verschillende stellingen. Negen op de tien Heldenaren is bang dat het aardgasvrij maken van de woning hun veel geld zal kosten. Acht op de tien inwoners wil graag zelf betrokken zijn bij de wijze hoe hun wijk aardgasvrij wordt. Zeven op de tien inwoners is van mening dat zij zelf bepalen hoe en wanneer de woning aardgasvrij wordt.
- Voor het aardgasvrij maken van de woning wacht 63 procent tot de gemeente/woningcorporatie hun een voorstel doet. Tien procent geeft aan zelfstandig de woning aardgasvrij te willen maken.

Figuur 10 - In welke mate bent u het eens of oneens met onderstaande uitspraken?



Kansen aardgasvrij wonen

- Op de vorige pagina zijn elf stellingen te zien, inwoners die bij de stelling “Ik zie het wonen-zonder-aardgas als een uitdaging die mij kansen biedt” (helemaal) mee eens antwoordden, is gevraagd welke kansen zij zien. Inwoners noemen vooral de kans om zelf bij te dragen aan een CO2-neutrale samenleving en hierbij levert het financiële voordelen op de termijn. Hieronder een uitsnede van de antwoorden:

“Minder co2 uitstoot, verduurzaming en uiteindelijk besparen“

“De kansen zijn er wel, maar zoals bij veel besluitvormen worden deze gemaakt door mannen en vrouwen met een bovenmodaal inkomen die minder last hebben bij een investering van 6 of 7000 euro. Maar voor veel eigenaren zijn dat zeer hoge kosten. Zorg dat de zonnepanelen van het HUIS zijn, dan betalen de nieuwe eigenaren ook gewoon mee. Als de gemeente die kans pakt kan het als zonnigste stad van Nederland landelijk heel veel positieve reclame krijgen! ”

“Het is een uitdaging maar goed voor Groningen en natuur ”

“Het is de toekomst en zou erg graag een 0 op de meter woning willen hebben.. maar dat ligt aan de woningstichting die hier de stappen voor moet nemen ”

“Investeringen die zichzelf terug kunnen verdienen, zoals nu al met mijn zonnepanelen; verbetering en verduurzaming van de woning, die een toekomstige verkoop zullen verbeteren ”

“Wil graag los van Russische levering zijn, daarnaast is het beter voor het milieu. De uitdaging ligt hem wat mij betreft in het als straat gezamenlijk tot blokverwarming te komen. ”



Belangrijk bij warmtetransitie

- Zeven op de tien inwoners vinden lagere verbruikskosten het belangrijkste bij een overstap naar een andere energiebron. Op de tweede plek – maar veel minder vaak genoemd – staat dat het comfortniveau van de woning moet worden verbeterd (29%). Op de derde plek staat dat de nieuwe energiebron ook echt schoon moet zijn (28%).
- Bij de optie anders wordt genoemd dat men het belangrijk vindt dat de transitie kosteloos is en de overheid hiervoor betaalt. Ook geven hier inwoners aan niet van het gas af te willen of achten ze hun (oudere) woning hier niet geschikt voor.

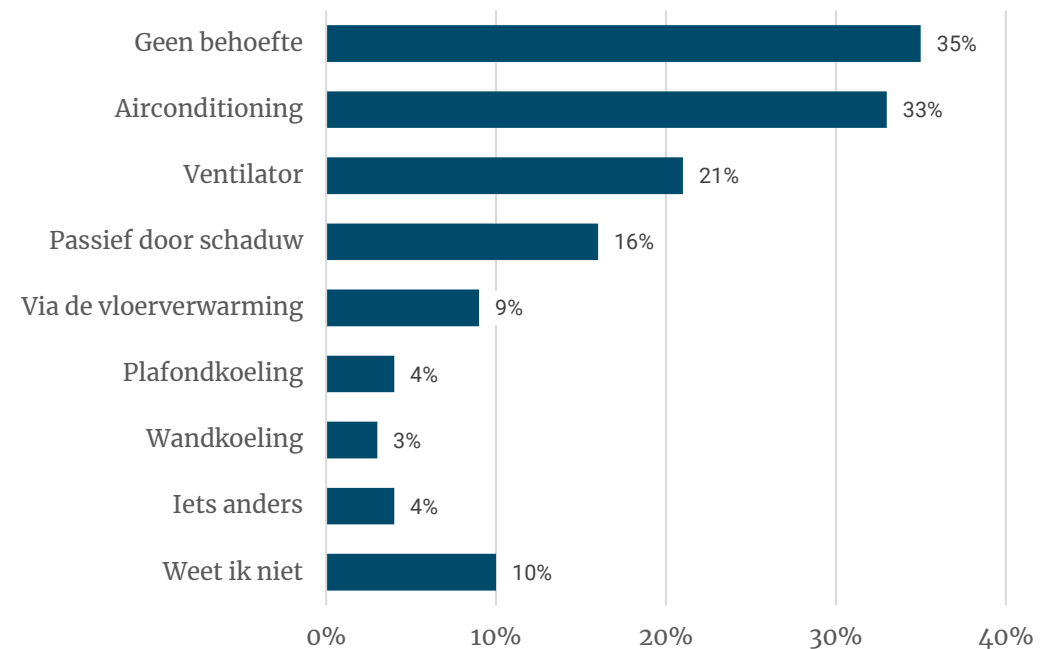
Figuur 11 - Stel: uw woning moet over vijf jaar van het gas af. Wat vindt u het meest belangrijk bij een overstap naar een andere energiebron? (maximaal drie antwoorden mogelijk)



Koeling

- Naast de wijze van verwarming van de woning, is gevraagd naar de behoefte voor het koelen van de woning. Een derde geeft aan geen behoefte te hebben aan technieken om de woning te koelen. Een derde overweegt hiervoor airconditioning, 21 procent overweegt het gebruik van een ventilator.
- Bij 'anders' wordt onder andere vergroening en ontstening van tuinen genoemd, omdat bestening voor een verhoogde temperatuur rondom en in de woning zorgt.

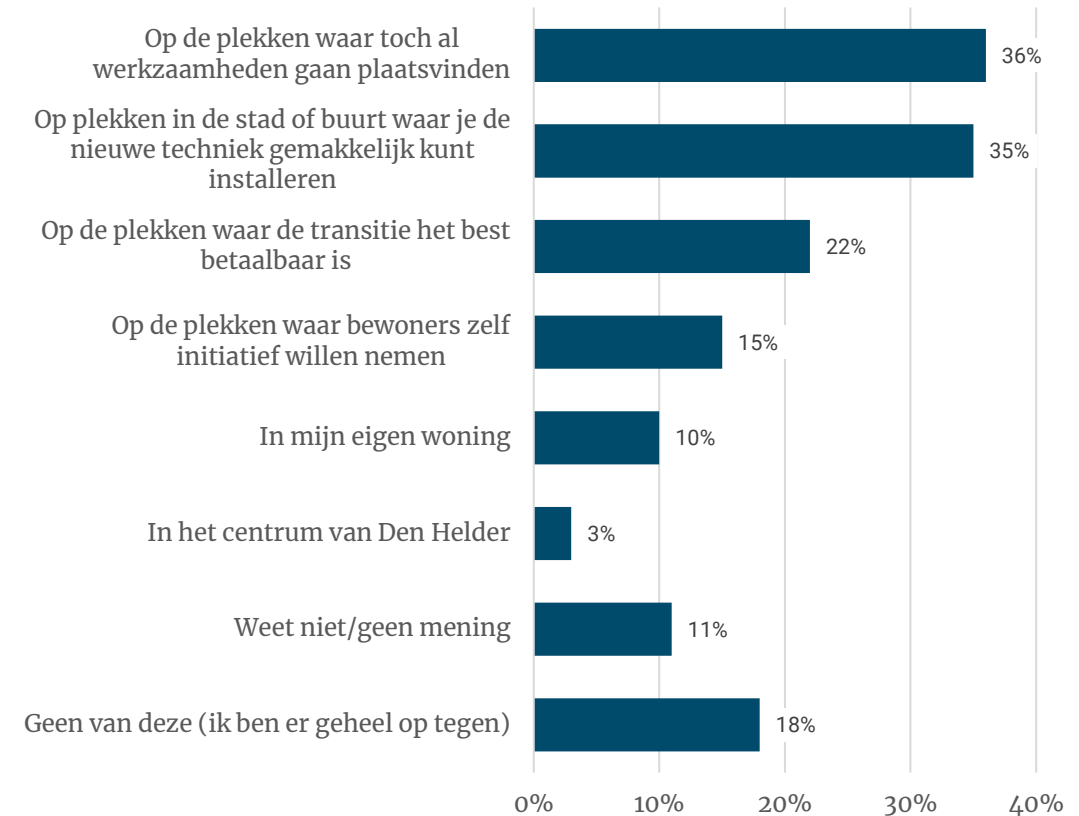
Figuur 12 - De warmtetransitie gaat niet alleen over warmte, maar koeling speelt ook een steeds grotere rol. Heeft u behoefte aan koeling? Zo ja, welke technieken overweegt u?



Waar beginnen?

- Om de eerste stappen van de warmtetransitie te maken geeft een derde van de inwoners aan de voorkeur te geven om te beginnen bij plekken waar toch al werkzaamheden (gaan) plaatsvinden of op plekken in de stad waar de nieuwe techniek makkelijk te installeren is.
- Tien procent van de inwoners wil graag starten in de eigen woning.

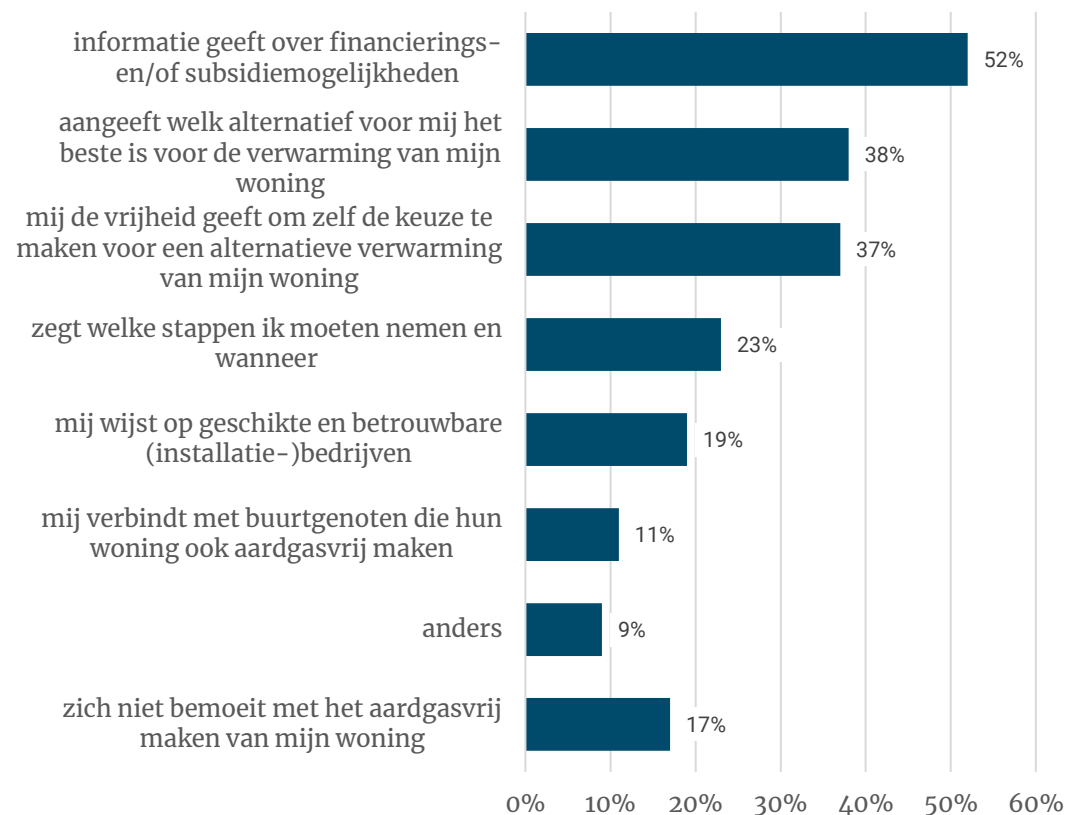
Figuur 13 - Bij het aardgas vrij maken, vind ik het belangrijk om te starten.... (maximaal twee antwoorden mogelijk)



Wat van de gemeente verwacht wordt

- Aan inwoners is gevraagd wat zij van de gemeente verwachten bij de transitie naar het aardgasvrij maken van de woning. De helft (52%) van de inwoners verwacht dat de gemeente informatie verstrekt over financierings- en/of subsidiemogelijkheden. Ook informatieverstrekking over de beste alternatieven wordt door 38 procent van de inwoners verwacht. Daarnaast verwacht 37 procent zelf de vrijheid te krijgen om een keuze te maken voor alternatieve verwarming.

Figuur 14 - Wat verwacht u van uw gemeente bij het aardgasvrij maken van uw woning? Ik verwacht dat de gemeente ... (maximaal drie antwoorden mogelijk)



Belangrijke onderwerpen

- Aan inwoners is de volgende vraag voorgelegd: *“Zijn er onderwerpen in uw wijk of aan uw woning, die belangrijk voor u zijn en waar de warmtetransitie bij kan helpen?”* Een kwart van de inwoners maakte van dit moment gebruik om hierop te reageren, hieruit kwam naar voren dat er behoefte is voor meer groen, laadpalen om elektrisch te rijden te stimuleren en collectieve projecten voor bijvoorbeeld zonne-energie. Zie hieronder voor enkele antwoorden:

“Bij oudere huizen is het lastiger om de doelstellingen te halen. Dus moet het gezocht worden in een gezamenlijke aanpak in de wijk door bijvoorbeeld groene stroom inkoop.”

“Ik woon in een flat met een VVE niet iedereen kan of wilt meedoen. Waardoor een initiatief niet tot stand komt ”

“zoals al aangegeven meer groen, maar ook een betere én betaalbare financiering, die op naam van het huis staat en niet de eigenaar!”

“Collectief alle daken vervangen met geïntegreerde zonnecollectoren en isolatie ”

“Meer groen is altijd wenselijk. Goed voor het aanzien van de wijk en goed voor de CO2 opname, Daarnaast moeten bedrijfspanden volgelegd worden met zonnepanelen”

“Ik ben zelf zeer tevreden over mijn hybride systeem. Daardoor heb ik wel gas, maar alleen voor die paar dagen in het jaar dat de warmtepomp tekort schiet. Gevolg: betrekkelijk kleine en geruisloze warmtepomp voldoet. Als dit veel meer gebruikt zou worden gaat de aardgasbehoefte sterk omlaag, zonder dat we rigoureus allemaal van het gas af moeten.”

“Zorg voor voldoende oplaadpalen voor elektrisch rijden. deze vorm van autorijden gaat alleen maar toenemen”



Tot slot: inwonersadvies

- De laatste vraag die gesteld is gaat over of inwoners zelf nog advies hebben dat ze aan de gemeente willen meegeven. Uit de antwoorden komt veel tegenstand naar voren, daarnaast wordt opgeroepen om veel informatie te verstrekken en subsidies te verlenen, omdat veel inwoners niet in één keer kunnen betalen voor de transitie van hun woning. Hieronder een uitsnede van de antwoorden:

“Bezint eer ge begint. De gemeente Den Helder is een arme gemeente. Mensen hebben weinig te besteden. Voorkom dat mensen op hoge kosten worden gejaagd door graag voorop te lopen, waarbij achteraf blijkt dat het toch niet is uit te voeren.”

“Duidelijke informatie verschaffing naar de burger. Het is de bedoeling dat de gemeente, op korte termijn, een plan overlegt aan de rijksoverheid/provincie inzake de warmte transitie binnen de gemeente grenzen. Hierover wordt niet gecommuniceerd met betrokken (de burger). Dit moet beter kunnen!! ”

“Aardgasvrij maken van een oudere woning lijkt op dit moment onhaalbaar. De technieken zijn nog niet goed genoeg om dit te realiseren bij bestaande bouw ”

“Ik benader een bouwbedrijf om mijn dak te laten isoleren. Ik sta voor Juni 2022 op de lijst”

“Dring het niet op en laat het in fases doen ”

“Geef zelf het goede voorbeeld bij de gemeentelijke gebouwen”

“Bouw alleen nog nieuwe woningen die volledig energie neutraal zijn ”

“Samenwerken met de burgers en ze vooral laten participeren in de energie ontwikkelingsplannen.“



Warmtetransitievisie

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl